

วารสารปรัชญาปริทรรศน์

JOURNAL OF PHILOSOPHICAL VISION

ISSN: 1513-6620 (Print) × ISSN: 2773-9643 (Online)

<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/phiv/index>

Research Article

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Guidelines for Developing the Characteristics of Teachers in the Digital Age according to the Principles of Kalyanamittadhamma 7, under the Office of Learning Promotion, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

มนตรี พุฒิสันธิ^{1*}

Montree Putthison^{1*}

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author*

1. มंत्री พุฒิสันธิ*

Montree Putthison*

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Master of Education Program in Buddhist
Educational Administration,
Mahachulalongkornrajavidyalaya
University, Thailand.
Email: montree1651@gmail.com

คำสำคัญ:

การพัฒนาคุณลักษณะ, ครูยุคดิจิทัล, หลักธรรม
กัลยาณมิตรธรรม 7

Keywords:

Characteristic Development, Digital Age
Teacher, Principles of
Kalyanamittadhamma 7

Article history:

Received: 14/12/2024

Revised: 30/01/2025

Accepted: 03/02/2025

Available online: 14/06/2025

How to cite:

Putthison, M. (2025). Guidelines for Developing the Characteristics of Teachers in the Digital Age according to the Principles of Kalyanamittadhamma 7, under the Office of Learning Promotion, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. *Journal of Philosophical Vision*, 30 (1), 269 - 285.

ABSTRACT

The objectives of this research article were 1) to study the characteristics of digital age teachers under the office of the promotion of learning in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, 2) to study methods for developing the characteristics of digital age teachers according to the principles of the Kalyanamittadhamma 7 under the office of the promotion of learning in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, and 3) to propose guidelines for developing the characteristics of digital-age teachers according to the principles of the Kalyanamittadhamma 7 under the office of the promotion of learning in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. There are mixed methodology. The population consisted of school administrators, teachers, and educational personnel. The key informants consisted of experts in developing the characteristics of digital age teachers. The data for quantitative research was analyzed by using frequency, percentage, mean, and standard deviation. For qualitative research, it was analyzed by using content analysis.

The study results showed that 1) the characteristics of digital era teachers under the office of the promotion of learning in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province found that the overall nine aspects were at a high level. The highest was End-User. The lowest was Enabler: Teachers use technology, software, and hardware to create lessons. 2) Guidelines for developing the characteristics of digital age teachers according to the Kalyanamittadhamma 7 included encouraging teachers to participate in training, workshops, study visits, and peer learning exchanges which focused on personality development, demeanor, public speaking,

work performance, and professional ethics. 3) Guidelines for developing the characteristics of digital age teachers according to the Kalyanamittadhamma 7 found that digital age teachers should develop characteristics in terms of relationships with learners, the ability to use technology to support learning, and being good role models in the learning process by using the principles of Kalyanamittadhamma 7 as a framework, it helped creating a balance between the use of technology and the relationship between teachers and learners to make it more meaningful and sustainable.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามและแนวทางการสัมภาษณ์ ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางการศึกษาวิธีการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยภาพรวม 9 ด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่ามากที่สุด คือ ด้านครูใช้เทคโนโลยีได้หลากหลาย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านครูนำเทคโนโลยี ซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์มาใช้ในการสร้างบทเรียน 2. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 คือ ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครูเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพ การวางตัว การพูดและการแสดงออกต่อหน้าสาธารณชน การปฏิบัติงาน และจรรยาบรรณวิชาชีพครู 3. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 พบว่า ครูยุคดิจิทัลควรพัฒนาคุณลักษณะทั้งด้านความสัมพันธ์กับผู้เรียน ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ และความเป็นแบบอย่างที่ดีในกระบวนการเรียนรู้ โดยการนำหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 มาใช้เป็นกรอบแนวคิด จะช่วยสร้างความสมดุลระหว่างการใช้เทคโนโลยีและความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียนให้มีความหมายและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

1. บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งบุคคลที่สำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนา ก็คือ ครู เพราะครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการก่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาโดยรอบด้านแก่ผู้เรียน ครูเป็นบุคลากรที่ทรงคุณค่าและมีคุณูปการยิ่งต่อสังคม ซึ่งในสังคมไทยในอดีตได้ให้การยกย่องเคารพนับถือครูว่า เป็นปูชนียบุคคลมาทุกยุคทุกสมัย แต่ในปัจจุบันจะพบว่า การเคารพยกย่องครูเปลี่ยนแปลงไปด้วยเหตุของสภาพทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจและความเจริญทางด้านเทคโนโลยี ได้มีการพัฒนาเจริญก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในสังคมปัจจุบัน ส่งผลให้สังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยมการเรียนรู้ของผู้เรียนในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยี แค่เพียงปลายนิ้วสัมผัสจะมีคำตอบแสดงขึ้นมาอย่างรวดเร็วทันใจ ไม่เหมือนกับอดีตที่ครูผู้สอนอยู่หน้าชั้นเรียนคอยสอนให้ผู้เรียนจดหรือท่องจำสิ่งที่ควรรู้ ภาพของครูผู้สอนที่คอยเคี่ยวเข็ญผู้เรียนให้สนใจในเนื้อหาที่ครูกำลังสอน หากผู้เรียนคนใดไม่ตั้งใจเรียน ครูผู้สอนก็จะการกระตุ้นให้ตอบคำถาม หรือใช้วิธีการเสริมแรงทางบวกให้กับผู้เรียน (วิชิต จิตรจักร, 2542: 12) ส่งผลต่อภาพพจน์ของครูที่ตกต่ำทั้งในด้านจริยธรรม คุณธรรม และความเป็นปูชนียบุคคล หรือกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่าคุณลักษณะของครูที่ดี ได้มีการเปลี่ยนแปลงไป การปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง ในครั้งนี้ของครู คือ การรับรู้และทำความเข้าใจ โดยใช้สติปัญญาพร้อมทั้งปรับตัวตามความจำเป็นและเหมาะสมซึ่งครูคงไม่ทำหน้าที่เฉพาะในสถานศึกษา หรือสอนผู้เรียนให้เรียนรู้เฉพาะในตำราเรียนเท่านั้น แต่ครูต้องพร้อมรับและนำมากลั่นกรองวิเคราะห์โดยอาศัยประสบการณ์ ตลอดจนภูมิความรู้แล้วนำไปถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียนอย่างสร้างสรรค์ และใช้ประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ครูไทยจำเป็นต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้แนะนำหรือการอบรมสั่งสอนมาเป็นฝ่ายรับฟังความคิดเห็นและมุมมองแนวคิดของผู้เรียน พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือครูจะต้องปรับตัวเสมือนหนึ่งผู้เรียนที่พร้อมจะเปิดกว้างต่อมุมมองความคิดเห็นที่หลากหลาย และกลั่นกรองความคิดเห็นที่หลากหลายให้กลายเป็นองค์ความรู้ สารสนเทศ หรือข้อมูลที่มีคุณค่า และสอดแทรกแง่คิดอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนด้วย เพราะฉะนั้นครูยุคดิจิทัลจึงต้องปรับตัวให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาของสังคมโลกที่กลายเป็นสังคมความรู้ (Knowledge Society) หรือสังคมแห่งการเรียนรู้

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้เกิดสถานการณ์ต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่ยุค New Normal, Next Normal, VOCA World ซึ่งเป็นยุคที่เต็มไปด้วยความผันผวน ยากจะคาดเดา มีความซับซ้อนสูง และคลุมเครือเกินกว่าจะอธิบายได้ และจนมาถึงในยุคดิจิทัลที่เป็นปัจจุบันที่เรียกว่า ยุค BANI World ได้จำกัดความหมายไว้คือ B: Brittle เป็นโลกที่เปราะบาง หมายถึง แทบทุกอย่าง มาเร็วไปเร็ว A: Anxiety-Inducing หรือ Anxious เป็นโลกที่เต็มไปด้วยความกังวล แม้จะมีเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการตัดสินใจ ก็อาจทำให้ไม่สามารถเลือกสิ่งสำคัญในช่วงเวลาที่กดดันและตึงเครียดได้ เพราะวิตกกังวลกลัวจะเจอความล้มเหลวอยู่ตลอดเวลา N: Nonlinear หรือ เป็นโลกที่ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ไม่เป็นเส้นตรงเหตุและผล อาจไม่แปรผันตามกันชัดเจนเหมือนเดิม มีปัจจัยแทรกซ้อน ตัวแปร สถานการณ์อื่นมาส่งผลกระทบแบบที่ไม่รู้ I: Incomprehensible หรือโลกที่เข้าใจได้ยาก การใช้ชีวิตในโลกที่เปราะบาง เต็มไปด้วยความวิตกกังวลและไม่สามารถคาดเดาได้ ทำให้หลายเหตุการณ์ไม่มีเหตุและผล การตัดสินใจส่วนใหญ่จึงยากที่จะทำความเข้าใจ ซึ่งจาก

สถานการณ์ในยุคต่าง ๆ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารงานต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งในชีวิตประจำวัน ซึ่งกล่าวได้ว่า ทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นยุคของดิจิทัลอย่างแท้จริง สำหรับนักศึกษา ประชาชนที่พลาดและขาดโอกาสทางการศึกษา จากการได้รับผลกระทบดังกล่าว จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ วิโรจน์ สารรัตนะ (2556: 39-43) ได้กล่าวว่า ประเทศไทยต้องเน้นการเปลี่ยนรูปแบบในการจัด การเรียนการสอนโดยครูต้องมีการเรียนรู้ให้มีคุณลักษณะเหมาะสมกับ e-Teacher ประกอบด้วย 1. Experience, 2. Extended, 3. Expended, 4. Exploration, 5. Evaluation, 6. End-User, 7. Enabler, 8. Engagement, 9. Efficient and Effective จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาคุณลักษณะของครูให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา โดยนำเอาหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ประการ ประกอบด้วย 1. ปิโย 2. คระรุ 3. ภาวะนโย 4. วัตตา 5. วจะนิกะโม 6. คัมภีรัญจะ กะถัง กัตตา 7. โน จัญญาเน นโยชะเย (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 23, 2539: 57-58)

ด้วยเหตุผลข้างต้นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล อันจะทำให้เราเข้าใจสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล วิธีการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่จะได้นำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นหลักและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นงานวิจัยสนับสนุนมุ่งศึกษา แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัลตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในปีการศึกษา 2567 เป็นจำนวน 330 คน ใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางการศึกษาวิธีการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 7 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างแบบสอบถามมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) การศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเนื้อหามาวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินค่าแล้วหาแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2) การนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามากลั่นกรอง เรียบเรียง กำหนดกรอบแนวคิดที่เป็นตัวบ่งชี้วัดระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาแล้วสร้างแบบสอบถามรายข้อโดยให้ ครอบคลุมตามองค์ประกอบแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7

3) การกำหนดกรอบแนวคิดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือวิจัย โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4) การสร้างเครื่องมือวิจัยตามกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย

5) การนำร่างเครื่องมือวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

6) การนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องระหว่างเนื้อหาที่วัตถุประสงค์ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกรั้ง แล้วนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

7) การจัดพิมพ์เครื่องวิจัยฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) โดยถามข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยแบบสอบถามมี 9 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล สังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

1) การนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหาความถูกต้องตามรูปแบบ และความถูกต้องของภาษาค่าดัชนีความสอดคล้องเนื้อหา (IOC) โดยใช้เกณฑ์ดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) รายข้อ ไม่น้อยกว่า 0.50

) การนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความ

เชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's

3) การนำแบบสอบถามฉบับปรับปรุงไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เป็นประชากรในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การรวบรวมเอกสาร วารสาร เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ขอหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากประชากรในการวิจัย จำนวน 330 คน

3. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 16 แห่ง โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ (Google Form Online) ไปยังสถานศึกษาที่กำหนดเพื่อรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) นำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครู ในยุคดิจิทัล ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม ๗ สังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เพื่อวัดระดับความคิดเห็นและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 3 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะแนวทางจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปเป็นรายงานผลการวิจัย ต่อไป

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของบุคลากร สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 330 คน เป็นหญิง จำนวน 228 คน เป็นชาย จำนวน 102 คน มีอายุ 21-25 ปี จำนวน 9 คน อายุ 26-30 ปี จำนวน 51 คน อายุ 31 ปีขึ้นไป จำนวน 270 คน ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน ระดับปริญญาตรี จำนวน 306 คน ระดับปริญญาโท 15 คน ระดับสูงกว่าปริญญาโท 2 คน ตำแหน่งข้าราชการครู จำนวน 28 คน ครูอาสาสมัครฯ จำนวน 35 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 263 คน ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 1 คน ครูผู้สอนคนพิการ จำนวน 3 คน ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง ต่ำกว่า 5 ปี

จำนวน 89 คน ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง 6-10 ปี จำนวน 78 คน ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง 11-15 ปี จำนวน 81 คน ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง 16-20 ปี จำนวน 29 คน ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง 21-25 ปี จำนวน 23 คน ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง 26 ปีขึ้นไป จำนวน 30 คน

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูมีความคิดเห็นต่อสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม 9 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้าน ทุกด้าน ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูมีความคิดเห็นโดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้าน End-User ครูใช้เทคโนโลยีได้หลากหลาย ด้าน Evaluation ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประเมินผล ด้าน Experience ครูเรียนรู้การใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ ด้าน Extended ครูมีทักษะด้านการค้นหา ด้าน Exploration ครูค้นคว้าและเลือกเนื้อหาสาระที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้าน Efficient and Effective ครูใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ด้าน Engagement ครูที่ให้ความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความคิดใหม่ ด้าน Expended ครูนำความรู้ที่ได้รับมาขยายผลต่อผู้เรียนและผู้รับบริการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้าน Enabler ครูนำเทคโนโลยี ซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ มาใช้ในการสร้างบทเรียน ตามลำดับความสำคัญของสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล

1) ด้าน Experience ครูเรียนรู้การใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ ๆ รายข้อ ทุกข้อ ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครู มีความคิดเห็นต่อสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณ รองลงมารายข้ออยู่ในระดับมาก ได้แก่ ครูเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ครูเรียนรู้การใช้เครื่องมือ/อุปกรณ์การสอนใหม่ ๆ อยู่เสมอ ครูเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ ผ่านสื่อเทคโนโลยี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ครูเรียนรู้การจัดกระบวนการ PLC กับเครือข่ายอื่น ๆ ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ตามลำดับ

2) ด้าน Extended ครูมีทักษะด้านการค้นหาความรู้ รายข้อ ทุกข้อ ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครู มีความคิดเห็นต่อสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล ได้แก่ ครูใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการค้นคว้าหาความรู้ ด้วยเทคโนโลยี ครูสนใจศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ด้านวิชาการเพิ่มเติมอยู่เสมอ ครูมีทักษะในการแสวงหาแหล่งความรู้ใหม่ ๆ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ครูมีทักษะในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยผ่านการใช้กระบวนการ PLC ตามลำดับ

3) ด้าน Expended ครูนำความรู้ที่ได้รับมาขยายผลต่อผู้เรียนและผู้รับบริการ ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูมีความคิดเห็นต่อสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล ได้แก่ ครูสร้างบรรยากาศและเร้าความสนใจขณะสอนให้กับผู้เรียน ครูนำเทคนิคการสอนที่หลากหลาย เอื้อต่อการเรียนรู้ ครูนำทักษะที่ตีมาใช้ในการถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี ครูสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนผ่านสื่อเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ครูนำกระบวนการ PLC มาขยายผลให้ครูคนอื่น ๆ นำไปใช้ต่อกับผู้เรียนและผู้รับบริการ ตามลำดับ

4) **ด้าน Exploration** ครูค้นคว้าและเลือกเนื้อหาสาระที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูมีความคิดเห็นต่อสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูสอดแทรกเนื้อหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ครูจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาที่สอนได้อย่างเหมาะสม ครูค้นคว้าและเลือกเนื้อหาสาระที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูใช้ผลที่ได้จากกระบวนการ PLC ด้วยการเลือกเนื้อหาสาระที่ทันสมัยไปใช้ในการเรียนการสอน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ครูเป็นผู้ริเริ่มค้นคว้าหาวิธีการสอนที่ทันสมัยอยู่เสมอ ตามลำดับ

5) **ด้าน Evaluation** ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูมีความคิดเห็นต่อสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ครูสามารถนำเทคโนโลยีที่สอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหามาใช้ในการวัดและประเมินผล ครูใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผลได้อย่างหลากหลาย ครูวัดและประเมินผลอย่างมีมาตรฐานและน่าเชื่อถือ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ครูใช้ Google Form (Online) ในการวัดและประเมิน ผลกับผู้เรียน ตามลำดับ

6) **ด้าน End-User** ครูใช้เทคโนโลยีได้หลากหลาย ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูมีความคิดเห็นต่อสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูใช้แอปพลิเคชันในการติดตามผู้เรียน เช่น Line, Facebook ฯลฯ ครูใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสื่อการเรียนการสอน ครูใช้แอปพลิเคชันที่แปลกใหม่มาใช้เพื่อเพิ่มความสนใจในการจัดการเรียนการสอน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ เช่น Zoom, Google Meet, Line ฯลฯ ตามลำดับ

7) **ด้าน Enabler** ครูนำเทคโนโลยี ซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ มาใช้ในการสร้างบทเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูมีความคิดเห็นต่อสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการติดต่อ สื่อสาร มอบหมายงาน และส่งงานระหว่างครูกับผู้เรียน ครูสามารถใช้คอมพิวเตอร์ประกอบการสอนการบรรยาย และนำเสนอผลงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ครูใช้แอปพลิเคชันที่แปลกใหม่ น่าสนใจ มาใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียนได้เป็นอย่างดี ครูสามารถสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อประกอบการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ครูสามารถใช้โปรแกรมตัดต่อคลิปวิดีโอมาใช้สร้างบทเรียนให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามลำดับ

8) **ด้าน Engagement** ครูที่ให้ความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความคิดใหม่ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูมีความคิดเห็นต่อสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูมีการใช้ช่องทางการติดต่อสื่อสารกับผู้บริหาร เพื่อนครู ผ่านระบบออนไลน์ ครูมีการติดต่อสื่อสารผ่านโปรแกรมสำเร็จ รูปเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเพื่อนครู ครูสร้างระบบเครือข่ายเพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับผู้เรียน ครูสร้างระบบเครือข่ายต่าง ๆ เชื่อมต่อกับภาคีเครือข่ายอื่น ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ครูสร้างระบบเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ จนพัฒนาเป็นชุมชนวิชาการ ตามลำดับ

9) ด้าน Efficient and Effective ครูใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูมีความคิดเห็นต่อสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูสามารถสอนให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้าหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูมีความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตได้เป็นอย่างดี มีประสิทธิภาพ ครูสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบทเรียน ครูเรียนรู้การใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมสำเร็จรูป/แพลตฟอร์มต่าง ๆ และนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ครูใช้เทคโนโลยีในการผลิตสื่อการจัดการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามลำดับ

4.3 การศึกษาวิธีการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัลตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. ครูใช้เทคโนโลยีได้หลากหลาย End-User ครูควรใช้แอปพลิเคชันในการติดตามผู้เรียน

2. ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประเมินผล Evaluation ครูควรนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน คือ การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นแนวทางที่ทำให้ครูสามารถติดตามพัฒนาการและประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างแม่นยำ

3. ครูเรียนรู้การใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ ๆ Experience ครูควรเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณ คือ การพัฒนาทักษะการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับครูที่จะช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีทำให้ครูสามารถปรับปรุงการสอนให้ทันสมัยและตรงตามความต้องการของผู้เรียน ในบทความนี้จะกล่าวถึงวิธีการที่ครูสามารถใช้เพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับหลักกัลยาณมิตรธรรม 7

4. ครูมีทักษะด้านการค้นหาความรู้ Extended ครูควรมีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้อยู่ตลอดเวลา คือ ทักษะการค้นหาความรู้และการพัฒนาตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่ครูควรมี เพื่อให้สามารถปรับตัวและนำความรู้ใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ครูค้นคว้าและเลือกเนื้อหาสาระที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการจัดการเรียนการสอน Exploration ครูควรสอดแทรกเนื้อหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน คือ การศึกษาจึงต้องปรับตัวอย่างต่อเนื่อง

4.4 การเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. ปิโย (เป็นที่รัก) ครูควรสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารอย่างเปิดเผย

2. คระุ (เป็นที่เคารพ) ครูควรใช้เทคโนโลยีเพื่อแสดงความเชี่ยวชาญ เช่น การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนอย่างมืออาชีพ สร้างสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและทันสมัย

3. ภาวะนโย (น่ายกย่องสามารถเป็นที่ฝักอบรมได้) ครูควรส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตั้งคำถาม แสดงความคิดเห็น หรืออภิปรายในประเด็นต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์

4. **วัดตา (เป็นผู้แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์)** ครูสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัล เช่น Learning Analytics เพื่อติดตามและวิเคราะห์พัฒนาการของผู้เรียน พร้อมให้คำแนะนำที่เหมาะสมและตรงจุดในบรรยากาศที่ผู้เรียนรู้สึกว่าการได้รับการสนับสนุน

5. **วะจะนักชะโม (เป็นผู้สามารถรับฟังปัญหาและความคิดเห็น)** ครูสามารถใช้แอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มสำหรับการรับฟัง

6. **คัมภีร์อุจะ กะถัง กัตตา (เป็นผู้สามารถอธิบายเนื้อหาที่ลึกซึ้งได้ชัดเจน)** ครูควรพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสร้างสื่อ เช่น วิดีโอหรือสื่ออินเทอร์แอคทีฟ เพื่ออธิบายเนื้อหาที่ซับซ้อนให้ง่ายต่อการเข้าใจ และใช้แพลตฟอร์มที่ช่วยจำลองสถานการณ์หรือปรากฏการณ์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงลึก

7. **โน จัญฐาเน นิโยชเย (ไม่แนะนำในสิ่งที่ไม่ควร)** ครูควรคัดสรรและใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม โดยเลือกแพลตฟอร์มหรือแอปพลิเคชันที่ปลอดภัยและเหมาะสมกับระดับผู้เรียน เพื่อไม่ให้ผู้เรียนถูกเบี่ยงเบนหรือใช้เทคโนโลยีในทางที่ไม่เหมาะสม

5. อภิปรายผล

5.1 ผลการศึกษาสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้าน End-User ครูใช้เทคโนโลยีได้หลากหลาย ด้าน Evaluation ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประเมินผล ด้าน Experience ครูเรียนรู้การใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ด้าน Extended ครูมีทักษะด้านการค้นหา ด้าน Exploration ครูค้นคว้าและเลือกเนื้อหาสาระที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้าน Efficient and Effective ครูใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ด้าน Engagement ครูที่ให้ความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความคิดใหม่ ด้าน Expended ครูนำความรู้ที่ได้รับมาขยายผลต่อผู้เรียนและผู้รับบริการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้าน Enabler ครูนำเทคโนโลยี ซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ มาใช้ในการสร้างบทเรียนตามลำดับความสำคัญของสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล สอดคล้องกับแนวคิดของวิโรจน์ สารรัตน์ (2556: 39-43) ได้กล่าวว่า การศึกษาในประเทศไทยนั้นต้องเน้นการเปลี่ยนรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูต้องมีการเรียนรู้ที่จะเป็นครูในยุคดิจิทัล หรือ E-Teacher ประกอบด้วย

1. Experience การที่ครูมีประสบการณ์การเรียนรู้แบบใหม่ ได้สร้างสรรค์การเรียนรู้การใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ ๆ

2. Extended การที่ครูมีทักษะด้านการค้นหาความรู้ตลอดเวลา รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยเทคโนโลยี

3. Expended การที่ครูนำความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับมาขยายผลเพื่อให้เกิดการเพิ่มพูนความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและชุมชน

4. Exploration ครูควรค้นคว้าและเลือกเนื้อหาสาระ ที่ทันสมัย เอกสารอ้างอิงต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

5. Evaluation ครูควรเป็นนักประเมินที่ดี มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประเมินผลให้เหมาะกับรูปแบบการเรียน เพราะเทคโนโลยีไม่สามารถใช้กับการเรียนทุกรูปแบบได้

6. End - User ครูใช้เทคโนโลยีได้หลากหลายและสามารถเป็นผู้ใช้ปลายทางที่ดี

7. Enabler ครูสามารถนำเทคโนโลยี ซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ มาใช้ในการสร้างบทเรียน สื่อในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับผู้เรียนมากขึ้น

8. Engagement ลักษณะครูที่ให้ความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดความคิดใหม่

9. Efficient and Effective ครูใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เป็นผู้ผลิตผู้กระจาย และผู้ใช้ความรู้

และยังสอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (ม.ป.ป.) ได้กล่าวเอาไว้ว่า การศึกษายุคดิจิทัล ซึ่งทุกคน “ต้องเรียนรู้” ตั้งแต่ชั้น “อนุบาล” ไปจนถึง “มหาวิทยาลัย” และ “ตลอดชีวิต” หรือ 3R x 7C x 2L x 9E แปลไทยเป็นไทย คือ รหัสลับการศึกษายุคใหม่ 9E คือ

1

ครูต้องสร้างประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ เช่น การจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ หรือ

2

ครูต้องมีทักษะในการแสวงหาแหล่งความรู้ใหม่ ๆ เพื่อขยายองค์ความรู้ของตนเองตลอดเวลาผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ครูต้องมีความสามารถในการถ่ายทอด หรือขยายองค์ความรู้ของตนเองสู่ผู้เรียน ผ่าน ICT ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ครูต้องมีความสามารถในการเสาะหา และคัดเลือกองค์ความรู้ หรือเนื้อหาที่ทันสมัย เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนผ่านเครื่องมือสื่อสารสมัยใหม่

ครูต้องเป็นนักประเมินที่ดี ไม่มีอคติ เลือกที่รักมากกว่าซึ่ง มีความบริสุทธิ์ และยุติธรรม สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทันสมัยในการวัดผล

ครูต้องเป็นผู้ที่มีทักษะในการเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างคุ้มค่าและหลากหลาย

ครูต้องเป็นผู้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างบทเรียน เนื้อหา และสื่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ครูต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับผู้เรียนหรือระหว่างครูด้วยกัน โดยใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ จนพัฒนาเป็นชุมชนวิชาการ

ครูต้องเป็นผู้ที่สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งในฐานะที่เป็นผู้ผลิตความรู้ ผู้กระจาย ~~สื่อความรู้~~ และผู้ ~~ใช้ความรู้~~ (จรัสพร ~~ศิริ~~ 2560) ที่ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะครูยุคดิจิทัล ในโรงเรียนที่มีผู้เรียนข้ามวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย องค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านการเป็นนักประเมินที่ดี ด้านความรู้ความสามารถและการปรับตัว ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านทักษะการสอนและการจัดการ

เรียนรู้อย่างเชี่ยวชาญ ด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรม ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านทักษะทางวัฒนธรรม และด้านการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทั้ง 10 องค์ประกอบอธิบายความแปรปรวนร่วมกันได้ ร้อยละ 62.735 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าไค - สแควร์ มีค่า 5.05 ($p=0.96$) องศาอิสระมีค่า 12 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) มีค่า 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่า 0.99 ค่าดัชนีรากค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (Standardized RMR) มีค่าเท่ากับ 0.0058 แสดงว่าโมเดลองค์ประกอบคุณลักษณะครูยุคดิจิทัลในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัต และคณะ (2558: 33-34) ที่ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะครูยุคดิจิทัล แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชา ประกอบด้วย 6 คุณลักษณะย่อย ได้แก่ 1) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชา 2) มีเทคนิควิธีการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลาย 3) มีทักษะการคำนวณ 4) มีความสามารถในการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย 5) รู้จักและเข้าใจผู้เรียน 6) มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนการสอน กิจกรรม และการประเมินผลที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างผู้เรียน

ด้านที่ 2 ด้านการปฏิบัติตนและเห็นคุณค่าวิชาชีพครู ประกอบด้วย 7 คุณลักษณะย่อย ได้แก่ 1) เป็นผู้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ 2) มีสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล ทำงานเป็นทีมได้ 3) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต และจรรยาบรรณในวิชาชีพ 4) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ 5) รักและศรัทธาในวิชาชีพครู 6) เป็นผู้มีความประพฤติดีทางวิชาการ 7) ปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงาน

ด้านที่ 3 ด้านสังคมพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วย 5 คุณลักษณะย่อย ได้แก่ 1) มีความสามารถด้านการใช้ภาษา/การสื่อสาร 2) เป็นผู้เลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม 3) เป็นผู้รอบรู้ เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทันสมัยทันเหตุการณ์ 4) มีความคิด และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 5) มีความสามารถในการบริหารจัดการ

5.2 ผลการศึกษาวิธีการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งการนำหลักพุทธธรรม คือ หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัลนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ครู และอาจารย์ นอกจากจะมีบทบาทด้านการอบรมสั่งสอนให้เด็กมีความรู้ทางการศึกษาแล้ว การที่ครูได้ชื่อว่าเป็นแม่พิมพ์ จึงชี้ให้เห็นบทบาทสำคัญอันเป็นต้นแบบที่ดี ซึ่งเด็กผู้เป็นอนาคตอันสำคัญของชาติ จะประพฤติและปฏิบัติตามในเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรม เพราะปัจจุบันสังคมการศึกษาเปลี่ยนจากวัดมาเป็นสถาบันการศึกษาแล้ว ทั้งนี้ สถาบันการศึกษา คือ ครู และอาจารย์นอกจากการทำหน้าที่ให้ความรู้ทางด้านวิชาการแล้ว ยังมีความจำเป็นที่จะต้องทำหน้าที่ในการอบรมปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมให้เด็กมีขึ้นในตัวเด็กอีกด้วย ครูอาจารย์พึงอนุเคราะห์ศิษย์ตามหลักการดังนี้ 1) แนะนำฝึกอบรมให้เป็นคนดี 2) สอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง 3) สอนศิลปวิทยาให้สิ้นเชิง 4) ส่งเสริมยกย่องความดีงามให้ปรากฏ 5) สร้างเครื่องคุ้มภัยให้สารทิศ คือ สอนฝึกศิษย์ให้วิชาเลี้ยงชีพได้จริง และรู้จักดำรงตนได้ด้วยดี ที่กล่าวมาข้างต้น คือ ทักษิณทิส (ทิศเบื้องขวา) กล่าวถึงครูอาจารย์ ย่อมจะอนุเคราะห์ศิษย์ทั้งหลายด้วยประการต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

นพดล อินทร์จันทร์ ที่ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวม เมื่อใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยพบว่าทั้งผู้เรียนและผู้สอนมีความเห็นถึงความสำคัญด้านบุคลิกและภาพลักษณ์เฉพาะของครูศิลปะการแสดง อยู่ในระดับมากที่สุด โดยคุณลักษณะด้านความรู้ที่ควรมีคือ สามารถอธิบายความรู้ด้านนาฏศิลป์ และการละครไทยได้เป็นอย่างดี และต้องมีความรู้ที่หลากหลายสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ต่าง ๆ ในการทำงานข้ามศาสตร์ คุณลักษณะด้านทักษะที่ควรมีคือ ทักษะด้านการนับจังหวะ ทักษะในบริหารการจัดการแสดง และทักษะด้านการสื่อสาร ลักษณะเฉพาะเชิงพฤติกรรม (Attributes) ที่ควรมีคือ คุณลักษณะทางด้านความอดทนต่อการปฏิบัติงาน และการเป็นแบบอย่างของคุณธรรมจริยธรรม และศีลธรรมที่ดี ความกล้าแสดงออก และมีพฤติกรรมการพัฒนาตัวเองอย่างสม่ำเสมอ ในการพัฒนาด้านบุคลิกและภาพลักษณ์เฉพาะของครูศิลปะการแสดงที่ควรมีคือ มีบุคลิกของการตื่นรู้ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ มีภาพลักษณ์ของความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในทางสถิติ ด้วย t-test และ f-test พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ได้แก่ ระดับการสอนหรือระดับการศึกษา ของกลุ่มผู้สอนในระดับอุดมศึกษาสูงกว่า กลุ่มผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่กลุ่มผู้เรียนไม่มีความต่างกัน พบว่าผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างช่วงอายุในแต่ละ Generation ระหว่างกลุ่มครู (Gen X, Gen Y) กับ กลุ่มผู้เรียน/นักศึกษา (Gen Z) จะมีระดับความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงยุคดิจิทัล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านทักษะ (Skills) เพียงด้านเดียวที่ไม่แตกต่าง

5.3 การเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัลตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลจากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ดังนี้ 1) บิโธ (นารัก) ครูต้องมีบุคลิกภาพที่ดี มีอัธยาศัยดี พูดจาดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเมตตา กรุณา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจ สร้างความรู้สึกที่เป็นมิตร เป็นที่พึ่งพา สามารถเป็นที่ปรึกษาที่ดี และไว้วางใจสำหรับศิษย์ 2) คระ (นาคเรพ) ครูต้องเป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญงานวิชาการ มีความทันสมัยด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา พัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อเสริมสร้างทักษะให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล 3) ภาวะนโย (นายยกย่อง) ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งกาย วาจา ใจ ควรแก่การยอมรับและยกย่องนับถือ เป็นผู้แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้ มีการพัฒนา การปรับตัวในทางบวก สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน 4) วัตตา (รู้จักใช้คำพูด) ครูต้องมีความสามารถในการสื่อสารที่ดี มีความชัดเจน ต้องเป็นคน พูดเป็น สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการพูดให้เหมาะสมกับวัย สถานการณ์ และโอกาส ต้องคิดก่อนพูด เพื่อสร้างศรัทธาต่อผู้เรียน พูดจาสุภาพ และสร้างสรรค์ รู้จักระมัดระวังคำพูดของตนเอง 5) วจจะนักษะโม (อดทนต่อถ้อยคำ) ครูต้องมีความอดทนต่อถ้อยคำที่ไม่พึงประสงค์ และทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้น ต้องเป็นผู้ฟังที่ดี เป็นคนใจเย็น มีสติ ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ รับฟังคำตักเตือน คำวิจารณ์ หรือคำล่วงเกิน ด้วยความอดทน อดกลั้น ไม่โกรธ พร้อมรับฟังคำปรึกษา 6) คัมภีร์ัญจะ กะถัง กัตตา (ແລງเรื่องลึกล้ำได้) ครูต้องมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาที่สอน และมีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีให้เท่าทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และนำมาแนะแนวทางให้กับผู้เรียนได้ ต้องเป็นที่ปรึกษาที่ดีและใช้เหตุผลในการรับฟังปัญหาของผู้เรียนและต้องหมั่นหาประสบการณ์ 7) โน จัฎฐาเน นโย

ชะเย (ชักนำไปในทางที่ดี) ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความน่าเชื่อถือ และไม่ชักนำผู้เรียนไปในทางที่เสื่อมเสีย ต้องมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้เรียน และเป็นผู้ให้วิชาความรู้ให้คุณธรรม อบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดีของสังคม ชักนำไปในทางที่ถูกต้อง

สอดคล้องกับงานวิจัยของมนัสนันท์ บุญปุ๋ (2563) ที่ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันความเป็นกัลยาณมิตรของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านเป็นผู้นำรัก คือ เข้าถึงจิตใจ (ปิโย) ด้านเป็นผู้นำเคารพ คือ มีความประพฤติสมควรแก่ฐานะ (คะรุ) ด้านเป็นผู้นำเจริญใจ คือ มีความรู้จริง (ภาวะนียโย) ด้านเป็นผู้รู้จักพูดให้ได้ผล คือ รู้จัดพูดชี้แจงให้เข้าใจ (วัตตา) ด้านเป็นผู้ทนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมที่จะรับฟัง (วะจะนัคชะโม) ด้านเป็นผู้ชี้แจงเรื่องล้าลึกให้ เข้าใจได้ และด้านเป็นผู้ไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อมเสีย (โน จัญฐาเน นียชะเย)

2. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ ความเป็นกัลยาณมิตรของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2 หลักการ คือ 1) คุณลักษณะความเป็นกัลยาณมิตรของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ตามหลักกัลยาณมิตรทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านที่ 1 นำรัก คือ เข้าถึงจิตใจ ด้านที่ 2 นำเคารพ คือ มีความประพฤติสมควรแก่ฐานะ ด้านที่ 3 นำเจริญใจ คือ มีความรู้จริง ด้านที่ 4 รู้จักพูดให้ได้ผล คือ รู้จัดพูดชี้แจงให้เข้าใจ ด้านที่ 5 ทนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษา ด้านที่ 6 ชี้แจงเรื่องล้าลึกให้เข้าใจได้ และด้านที่ 7 ไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อมเสีย และ 2) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นกัลยาณมิตรของอาจารย์ 4 วิธี คือ การให้การศึกษา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การอภิปรายกลุ่ม การศึกษาดูงานนอกสถานที่

3. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นกัลยาณมิตรของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย 1) คุณลักษณะความเป็นกัลยาณมิตรของอาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2) วิธีการพัฒนา 3) สื่ออุปกรณ์ 4) การประเมินผลการพัฒนา เป็นแนวทางการพัฒนาอาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามหลักกัลยาณมิตร

6. สรุป

การพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิจัยนี้ศึกษาสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, ศึกษาวิธีการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล, และเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล พบว่า ผลการศึกษาสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาพบว่า ภาพรวม 9 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ครูใช้เทคโนโลยีได้หลากหลาย ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประเมินผล ครูเรียนรู้การใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ครูมีทักษะด้านการค้นหาความรู้ ครูค้นคว้าและเลือกเนื้อหาสาระที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ครูที่ให้ความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความคิดใหม่ ครูนำความรู้ที่ได้รับมาขยายผลต่อผู้เรียนและผู้รับบริการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ครูนำเทคโนโลยี ซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ มาใช้ในการสร้างบทเรียน ตามลำดับ

ความสำคัญของสภาพคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล, ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครูเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพ การวางตัว การพูดและการแสดงออกต่อหน้าสาธารณชน การปฏิบัติงาน และจรรยาบรรณวิชาชีพครู และปรับทัศนคติให้เป็นครูที่น่ารัก น่าเคารพ น่าเชื่อถือ มีความรู้สติปัญญาที่ล้ำลึก, ครูยุคดิจิทัลควรพัฒนาคุณลักษณะทั้งด้านความสัมพันธ์กับผู้เรียน ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ และความเป็นแบบอย่างที่ดีในกระบวนการเรียนรู้ โดยการนำหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 มาใช้เป็นกรอบแนวคิด จะช่วยสร้างความสมดุลระหว่างการใช้เทคโนโลยี และความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียนให้มีความหมายและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

การศึกษานี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณลักษณะของครูยุคดิจิทัล ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการพัฒนามีเป้าหมายร่วมกันและคำนึงถึงความยั่งยืน สามารถสร้างคุณค่าแก่ครูยุคดิจิทัล ในแง่ของจิตใจ วัฒนธรรม และเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ด้านนโยบาย (น่ารัก) ครูควรได้รับการส่งเสริมให้ครูพัฒนาบุคลิกภาพและ ปรับทัศนคติให้เป็นครูที่น่ารัก ควรพัฒนาด้านบุคลิกภาพ การวางตัว การแสดงออกต่อหน้าสาธารณชน
- 2) ด้านครู (น่าเคารพ) ครูควรได้รับการส่งเสริมหรือจัดอบรมพัฒนาตนเอง
- 3) ด้านภาวะนีย (น่ายกย่อง) ครูควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเอง
- 4) ด้านวัตถุ (รู้จักใช้คำพูด) ครูควรได้รับการส่งเสริมให้ครูพัฒนาบุคลิกภาพ
- 5) ด้านวะจะนั๊กชะโม (อดทนต่อถ้อยคำ) ครูควรได้รับการส่งเสริมทางด้านความมีคุณธรรม จริยธรรม
- 6) ด้านคัมภีร์ัญจะ กะถัง กัตตา (แกล้งเรื่องลึกลับได้) ครูหมั่นหาประสบการณ์ โดยการ เข้ารับการฝึกอบรม การอ่าน การเรียนรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นให้เท่าทันกับสังคมในยุคปัจจุบัน
- 7) ด้านโน จัญฐาเน นียชะเย (ชักนำไปในทางที่ดี) ครูควรได้รับการส่งเสริมหรือจัดอบรมพัฒนาตนเอง ด้านการปฏิบัติงาน และจรรยาบรรณวิชาชีพครู

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) ครูควรใช้แอปพลิเคชันในการติดตามผู้เรียน เช่น Line หรือ Facebook รวมถึงแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัลอื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยเน้นการสื่อสารที่เปิดกว้างและเป็นมิตรกับผู้เรียน การติดตามความก้าวหน้าและสนับสนุนการเรียนรู้นี้ควรใช้ หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 เป็นแนวทาง เช่น การเป็นผู้นำ คำแนะนำที่ถูกต้อง (วะจะนั๊กชะโม) หรือการสร้างบรรยากาศที่น่าพอใจและส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น (ปิโย) การดำเนินการดังกล่าวช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูและผู้เรียน
- 2) ครูควรใช้เทคโนโลยีในการประเมินผลการเรียนรู้ เช่น โปรแกรมที่ช่วยรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การเรียนของผู้เรียน เพื่อติดตามความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง โดยใช้หลัก กัลยาณมิตรธรรม 7 เป็นแนวทาง เช่น การให้คำแนะนำและการสนับสนุนที่เหมาะสมตามระดับความสามารถของผู้เรียน (วะจะนั๊กชะโม และภาวะนีย)

ครูสามารถนำผลการประเมินมาปรับปรุงการสอนให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกถึงการได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมและสนับสนุนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ครูควรเข้าร่วมการอบรมและกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต และสามารถเลือกแหล่งข้อมูลที่มีคุณภาพเพื่อการเรียนรู้อย่างมีวิจารณญาณ โดยการประยุกต์ใช้หลัก กัลยาณมิตรธรรม 7 เช่น การให้คำแนะนำที่สร้างสรรค์และการพัฒนาความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับผู้เรียน และเพื่อร่วมงาน การเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ควรนำไปใช้ในการพัฒนาการสอนและเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่

4) ครูควรสร้างโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการค้นคว้าหาความรู้ตลอดเวลา โดยการเข้าร่วมอบรมหรือการศึกษาต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะใหม่ ๆ ทั้งในด้านการสอนและเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถนำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการบูรณาการ หลักกัลยาณมิตรธรรม 7) ครูควรพัฒนาและเลือกสรรเนื้อหาการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์ปัจจุบันและสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้นำหลักกัลยาณมิตรธรรม 7

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) การสำรวจผลกระทบของการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ควรมีการวิจัยที่เจาะลึกถึงผลกระทบของการใช้แอปพลิเคชันและแพลตฟอร์มดิจิทัลในการติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การศึกษาว่าการใช้เทคโนโลยีมีผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการทำงานร่วมกันในห้องเรียนอย่างไร และในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน (ระหว่างออนไลน์ กับ ออฟไลน์) จะมีประสิทธิภาพแตกต่างกันอย่างไร

2) การศึกษาผลของการบูรณาการหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ในการเลือกเนื้อหาสาระการเรียนการสอน การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักการกัลยาณมิตรธรรม 7 และการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การสำรวจว่า เมื่อครูบูรณาการหลักนี้ในการเลือกเนื้อหาสาระการสอนจะส่งผลต่อการเข้าใจเนื้อหาและทักษะทางสังคมของผู้เรียนอย่างไร

3) การพัฒนาทักษะการค้นหาคำรู้ของครู ตามคุณลักษณะ 9E ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการที่ครูสามารถพัฒนาทักษะในการค้นหาคำรู้ใหม่ ๆ ผ่านการใช้แหล่งข้อมูลออนไลน์ เช่น การศึกษาการใช้สื่อออนไลน์ในการเสริมสร้างการเรียนรู้ส่วนบุคคลของครู การทำความเข้าใจว่าครูสามารถเลือกใช้แหล่งข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

4) ผู้บริหารควรพัฒนาบุคลากรตามคุณลักษณะ 9E ผู้บริหารควรมีการบริหารจัดการด้านการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณลักษณะ 9E เพื่อให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเกิดความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน และผู้รับบริการ เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันในยุคที่ใช้เทคโนโลยีเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืน

8. เอกสารอ้างอิง

- จักรกฤษณ์ สิริริน. (8 เมษายน 2564). รหัสลับ 9E นำสู่ยุคของ e-Teacher. สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2565, จาก <https://www.salika.co/2021/04/08/9e-to-e-teacher/>
- ฉันทยาพร พรหมการ. (2560). คุณลักษณะครูยุคดิจิทัล ในโรงเรียนที่มีผู้เรียนข้ามวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- นพดล อินทร์จันทร์. (2565). แนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ และคุณลักษณะของครูศิลปะการแสดงในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม. 10 (1), 189-200.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2548). ธรรมนุญชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 36. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมิก จำกัด.
- มนัสนันท์ บุญปู. (2563). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตรของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่ม 23. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2556). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา กรณีที่คณะต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- วิจารณ์ พานิช. (ม.ป.ป.). รหัสลับ 9E นำสู่ยุคของ e-Teacher. สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2565, จาก <https://sobkroo.com/articledetail.asp?id=2729>
- วิจิต จิตรจักร. (2542). คุณลักษณะครูดีเด่นตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัต และคณะ. (2558). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะครูในทศวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 17 (1), 33-48.
- (1971). *Essentials of psychological testing (th 4ed.)*. (New York: Harper & Row.